

Jaarverslag 2004

Amsterdam, mei 2005

Theaterwerk NL is de landelijke organisatie voor de ontwikkeling en de ondersteuning van het amateurtheater in Nederland. Het wordt gefinancierd door het ministerie van OCW.

inhoud

- 4 voorwoord
- 6 activiteiten Theaterwerk NL
- 8 **algemeen**
- 9 de organisatie
- 9 de werkwijze
- 10 landelijke ontwikkelingen
- 10 huisvesting
- 11 **activiteiten**
- 12 beleidsontwikkeling
- 14 theaterwerkplaatsen
- 22 theater en culturele diversiteit
- 27 kinder- en jongerentheater
- 32 artistieke ontwikkeling
- 40 Theater4daagse
- 43 evaluatie TheaterCircuit 2004
- 45 repertoire
- 48 informatie en communicatie
- 50 internationaal
- 52 versterking structuur
- 53 de organisatie

Voorwoord

Theaterwerk NL rond met het verslag 2004 de eerste vierjarige beleidsperiode van zijn bestaan af. Bij aanvang bestonden er positieve verwachtingen maar tevens leefde in het veld de nodige scepsis naar aanleiding van het gebrekkig functioneren van de voorgaande ondersteuningsinstelling voor het amateurtheater.

Theaterwerk NL wilde van aanvang af netwerken opbouwen en activiteiten uitvoeren die voor het veld een toegevoegde waarde zouden betekenen. Er viel in de ogen van Theaterwerk NL veel te winnen voor het theater in het algemeen en het amateurtheater in het bijzonder. Het devies is deze jaren geweest: werken met en voor anderen, met aandacht voor het bestaande en zorg voor de ontwikkeling.

Met een ambitieus bestuur en een niet minder ambitieus team is dit aangepakt. De resultaten van de activiteiten over 2004 worden in dit jaarverslag beschreven. De waardering van die personen en organisaties, voor wie Theaterwerk NL werkzaam is, vertaalt zich in de groei van de verschillende netwerken, waarin de medewerkers een spelfunctie vervullen. Mensen weten ons te vinden. Mensen vragen ons om met hen actie te ondernemen op het gebied van ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater.

Theaterwerk NL is betrokken, bezit kennis, maakt werk van ondersteuning en richt zich op resultaat.

Activiteiten Theaterwerk NL

onderwerp	activiteit	status
Beleidsontwikkeling	Debatten Boek De theaterwerkplaats het gezamenlijk optreden	4 sessies geproduceerd
Theaterwerkplaatsen	Arnhem 2002 – 2004 Friesland 2002 – 2004 Utrecht 2002 – 2004 West-Friesland 2003 – 2005 Amsterdam Zuidoost 2003 – 2005 Limburg 2004 – 2006 Nieuwe theaterwerkplaatsen Werksessies	afgerond afgerond afgerond ¾ traject ¾ traject ½ traject 5 steden 3 uitgevoerd
Culturele diversiteit	Programmering Coaching Netwerkopbouw Onderzoek	6 voorstellingen 7 keer uitgevoerd ¾ traject ¼ traject
Jeugdtheater	Uitvoering stimuleringsregeling Landelijke JTS dag Landelijke docentendag Werkdagen Artistieke ontwikkeling Wergroep JTS Derde bloem van links Nieuwsbrief JTS Jongeren theaterdagen Theater4daagse	¼ traject uitgevoerd uitgevoerd opgestart opgestart 6 bijeenkomsten vervolg 1 uitgave opgestart
Artistieke ontwikkeling	Noordoostenwind 2002 – 2005 Theater aan huis 2003 – 2005 Leerplan kaderopleiding regie 2002 – 2004 Leerplan kaderopleiding scenografie 2002 – 2004 Brochure Beeld in zicht 2002 – 2005 Kwaliteitsbeoordeling en toetsing Ontwikkeling waarderingskader 2002 – 2004 Uitwisseling met kunstvakopleiding Dagen Kunstvakopleidingen theater Dag Middenkader Dag professioneel kader	¾ traject ¾ traject afgerond afgerond ¾ traject 12 opleidingen afgerond uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd ¼ traject
Theater4daagse 2004		uitgevoerd
TheaterCircuit 2004		uitgevoerd
Repertoire	Repertoireadvieslijn Eenakter op maat De dag van de op maat geschreven theatertekst Internet Dionysia 2003 – 2007	682 adviezen uitgevoerd uitgevoerd ½ traject
Informatie & communicatie	de theater nv www.theaternv.nl www.theaterwerk.nl Nieuwsbrieven	6 uitgaven voor 85% on line voor 90% on line 8 uitgaven
Nationale & Internationale samenwerking	Platform Amateurkunst educatie Wergroep Theater Vlaanderen Nederland masterclass eenakterwerkweekend Europese uitwisseling Internationaal AITA/IATA CEC congres 2004 Uitwisseling theatergroepen Artistiek beleid Europees festival On the border 2006 Wereldjongeren theaterfestival 2007	uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd uitgevoerd deelname 8 voorstellingen uitgevoerd opgestart opgestart
Versterking structuur	Regionale projecten Act Two Ontwikkeling Circustheater Ontwikkeling Wijktheater	afgerond ½ traject opgestart opgestart
Groeï activiteiten in 2004 ten opzichte van 2002		15%

Algemeen

de organisatie

Theaterwerk NL streeft naar evenwicht tussen de uitvoering van structurele activiteiten en tijdelijke projecten. Voor de uitvoering van structurele activiteiten heeft Theaterwerk NL een beperkt aantal vaste medewerkers in dienst die beschikken over specifieke kennis en ervaring. Hun kennis en ervaring wordt tevens ingezet voor de ontwikkelingen en aansturing van projecten. De uitvoering van deze projecten geschiedt voor een groot deel door personen die tijdelijk voor Theaterwerk NL werkzaam zijn.

In 2004 is het aantal contacten vanuit het werkveld met de organisatie weer toegenomen. De natuurlijke neiging van onze medewerkers om kansen voor ontwikkeling direct op te pakken en productief te maken leidt bij tijd en wijlen tot hoge werkdruk. Keuzes maken is een noodzaak om goed te kunnen blijven functioneren. Dat is moeilijk als waardevolle mensen met prachtige ideeën je pad kruisen.

de werkwijze

Theaterwerk NL is een begrip geworden omdat de medewerkers in de praktijk staan en omdat zij reageren op de praktijk en in samenspraak producten en projecten ontwikkelen en uitvoeren. Deze levendige dialoog vindt plaats met de meest uiteenlopende partners. Omdat verschillende medewerkers een specifiek netwerk opbouwen en onderhouden krijgt Theaterwerk NL een gezicht, blijven de lijnen met de diverse doelgroepen kort en wordt direct gecommuniceerd.

De netwerken zijn grofweg te onderscheiden in:

- de Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater NVA;
- de kunstvakopleidingen theater;
- de provinciaal theaterconsulenten;
- de provinciale koepels;
- de theaterwerkplaatsen;
- de jeugdtheaterscholen;
- de ambtenaren van provincies en gemeenten;
- de fondsen;
- de kleine theaters;
- nieuwe initiatieven.

De praktijk van de diverse doelgroepen is voor Theaterwerk NL altijd uitgangspunt van vertrek, kansen voor ontwikkeling zien en met partners de kansen benoemen en keuzes maken. Het gaat zowel bij ondersteuning als bij ontwikkeling altijd om een gemeenschappelijk proces; daarom dient dit vanaf het begin door alle deelnemers te worden ervaren.

Vanuit deze visie is in 2004 met organisaties en personen die op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau een rol vervullen in de ontwikkeling en de ondersteuning van het amateurtheater samengewerkt. Producten en activiteiten worden ontwikkeld met en voor de praktijk dankzij een productieve samenwerking. De samenwerking wordt afgestemd op artistieke ontwikkelingen, ontwikkelingen in de samenleving en op haalbaarheid.

De resultaten van deze werkwijze vindt u in dit verslag zo kort mogelijk beschreven.

In 2004 is de netwerk functie van Theaterwerk NL verder uitgebouwd. We hebben het idee dat de diverse netwerken die we onderscheiden per jaar specifieker worden benaderd. Om dit zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren is onderzoek gedaan naar het effect van de communicatie tussen ondersteuningsinstellingen en het werkveld. Centraal in het onderzoek stond de vraag: hoe de diver-

se communicatiemiddelen in het veld worden ervaren en op welke manier een wederzijds vruchtbare relatie opgebouwd kan worden met het werkveld. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt in de communicatie die we momenteel uitvoeren.

Het netwerk van Theaterwerk NL bestaat grofweg uit twee netwerken. Het eerste netwerk behelst personen en organisaties die in het theater en amateurtheater actief zijn. Het tweede omvat onder andere: politici, directeuren van organisaties, ambtenaren voor kunst en cultuur, wethouders, gedeputeerden en projectleiders van fondsen. Deze netwerken werden beide door Theaterwerk NL op geëigende momenten betrokken bij de uitvoering van specifieke activiteiten of evenementen.

landelijke ontwikkelingen

Theaterwerk NL is lid van het Platform voor AmateurKunst (PAK)¹. Het PAK ontwikkelt zich organisch tot een platform waar discipline overschrijdende thema's worden aangepakt. In 2004 zijn de volgende onderwerpen vertaald in activiteiten: kunsteducatie, kaderopleidingen, onderzoek en het internationale festival Art4all.

Daarnaast worden met organisaties afzonderlijk projecten aangepakt. In 2004 waren dat de ontwikkeling van een module voor muziektheater en de samenwerking in de uitvoering van het DansCircuit en het TheaterCircuit.

Kunstconnectie en Theaterwerk NL informeren elkaar op het gebied van jeugdtheater. Theaterwerk NL voert vanaf begin 2004 de stimuleringsregeling uit voor de artistieke en organisatorische versterking van de jeugdtheaterscholen (JTS) in Nederland. Het VSBfonds en het FAPK, daartoe in staat gesteld door het ministerie van OCW, subsidiëren deze stimuleringsregeling voor een gezamenlijk bedrag van € 1.000.000.

De relatie met de kunstvakopleidingen wordt steeds vanzelfsprekender en coöperatiever. De participatie in de Theater4daagse, het landelijk festival amateurtheater, dit jaar in Maastricht was hiervan een sprekend voorbeeld. Tevens is in samenspraak met de Theaterschool te Amsterdam een programma ontwikkeld om provinciaal consulenten theater een kijkje in de keuken van de opleiding te geven. De relatie tussen werkveld en opleidingen wordt versterkt.

huisvesting

Eind 2003 moest Theaterwerk NL noodgedwongen verhuizen. Het Theater Instituut Nederland (TIN) kon Theaterwerk NL niet langer huisvesten vanwege ruimtegebrek voor de uitvoering van werkzaamheden door eigen personeel. Dientengevolge is de eerste periode van het jaar onrustig geweest vanwege verhuisperikelen. De extra werkzaamheden en de extra uitgaven hebben in 2004 een onaangename last betekend voor Theaterwerk NL.

Theaterwerk NL werkt voor theater.

De werkzaamheden die in 2004 zijn uitgevoerd en de daaraan verbonden resultaten worden door de diverse specialisten in afzonderlijk hoofdstukken beschreven, conform de indeling van het beleidsplan 2001 – 2004.

¹ In het PAK zijn verenigd LCA, SBA, Theaterwerk NL en Unisono.

Activiteiten

Beleidsontwikkeling

In 2004 stond de ontwikkeling van de theaterwerkplaatsen in onze beleidsontwikkeling centraal. Daar is in gesprekken met organisaties en diverse overheden aandacht aan besteed door informatie, advies en debatten op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

In dit jaar vond de *Landelijke dag over theaterwerkplaatsen en regionalisering* plaats en produceerde Theaterwerk NL het boek *De theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden*.

In samenwerking met de Theaterwerkplaatsen in Arnhem, Friesland en Utrecht organiseerde Theaterwerk NL drie landelijke ontmoetingsdagen rondom spraakmakende theateractiviteiten van de genoemde theaterwerkplaatsen. Tevens zijn drie digitale nieuwsbrieven over de ontwikkeling van het theaterwerkplaatsen uitgebracht.

De voorkant van het boek *De theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden*.

landelijke dag over theaterwerkplaatsen en regionalisering

De *Landelijke dag over theaterwerkplaatsen en regionalisering* vond plaats tijdens de Theater4daagse in Maastricht. Door middel van presentaties van voorbeeldprojecten en forumgesprekken met beleidsmakers en betrokkenen bij de ontwikkeling werd de positieve ontwikkeling van theaterwerkplaatsen gedeeld met 120 genodigden.

1. regio

Nederland

2. partners

- theaterwerkplaatsen
- ambtenaren en politici
- theatermakers
- Centra voor de Kunsten

3. doel

Het bevorderen van regionale samenhang ten behoeve van de ondersteuning en ontwikkeling van het amateurtheater.

4. resultaat

- beleidsadvisering en beleidsontwikkelingwaardering
- forumgesprekken met betrokken theaterorganisaties en ambtenaren voor cultuur o.l.v. Marcel de Groen. Drie presentaties van en interviewgesprekken met coördinatoren, partners en deelnemers van de theaterwerkplaatsprojecten in Arnhem, Utrecht en Friesland
- boottocht en maaltijd met genodigden; informele uitwisseling
- theaterspektakel van Het Nieuwe Theater, Limburg in de ENCI-fabriek, het toekomstige onderkomen
- overhandiging van boek *De theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden* aan o.a. Medy van der Laan

productie van het boek De Theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden

In het boek *De theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden* staat de praktijk van de theaterwerkplaatsen in Nederland centraal. Het boek brengt in beeld hoe productief en inspirerend samenwerking kan zijn.

resultaten:

- feitelijke informatie over de theaterwerkplaatsen in Nederland
- sfeerimpressies van succesvolle theateractiviteiten
- rondetafelgesprek met coördinatoren van de theaterwerkplaatsen
- rondetafelgesprek met de studieleiders van de Theatervakopleidingen
- visies van beleidsmakers op de ontwikkeling van de theaterwerkplaatsen

Theaterwerkplaatsen

2004 stond in het teken van versteviging en verdere ontwikkeling van het samenwerkingsverband dat we Theaterwerkplaats noemen. De projecten vonden plaats in Arnhem, Friesland, Utrecht, Amsterdam Zuidoost, West-Friesland en Limburg.

Nieuwe Theaterwerkplaatsinitiatieven ontvingen op verzoek advies en ondersteuning.

De succesvolle voorbeeldprojecten, de gesprekken en debatten met partners, deelnemers en overheden heeft Theaterwerk NL overtuigd van de noodzaak van voortzetting en verdere ontwikkeling van Theaterwerkplaatsen in de beleidsperiode 2005 – 2008.

Het Huis van Puck, Theaterwerkplaats Arnhem e.o.

In 2004 werden de succesvolle theateractiviteiten van Het Huis van Puck uit het voorgaande jaar voortgezet en vonden nieuwe samenwerkingsactiviteiten als het STAGEregiefestival en de spelersmarkt plaats. Voor Het Huis van Puck was 2004 het laatste jaar met financiële ondersteuning vanuit Theaterwerk NL voor de coördinatie. Zowel de provincie Gelderland als de gemeente Arnhem is positief over de ontwikkeling van het Huis van Puck en financieren in het jaar 2005 de activiteiten en coördinatie van Het Huis van Puck.

1. regio

Arnhem en omstreken: middelgrote stad en 13 randgemeenten

2. partners

- Parktheater
- Stichting Arnhems Amateurtoneel
- De Cultuurkapel, Stichting Muziek en Cultuur
- Centrum voor de Kunsten Het Domein
- Gelders Centrum Amateurtheater
- Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland

Samenwerkingspartners op projectmatige basis

- ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, afdeling Theater
- Stichting Osmose
- Theatergezelschappen Oostpool en Keesen en Co
- Theaterwerkplaats Generale Oost

Coördinatoren

Gerrit Stallinga, programmeur Parktheater

Henk Dassen, beleidsmedewerker Cultuurkapel

3. doel

Door samenwerking met alle belanghebbenden een regionale voorziening creëren voor het amateurtheater in de regio Arnhem, waarbinnen de benodigde faciliteiten en scholingsmogelijkheden, ondersteuning en uitwisseling zijn gebundeld.

4. resultaat

- organisatie eerste STAGEregiefestival i.s.m. ArtEZ, Opleiding Docent Drama
- verbeterde organisatie van Puck's Previews II en Pucks workshopdagen
- start behoefteonderzoek theatergroepen uit randgemeenten
- coproductie 'Familie', met openbare repetities en workshops i.s.m. Staat
- eerste Spelersmarkt als seizoenopening

- 6 x Puck Post, digitale nieuwsbrieven
- website www.hethuisvanpuck.nl functioneert voor 75 %
- subsidieaanvraag 2005 – 2008 aan gemeente Arnhem en provincie Gelderland
- toezegging subsidie 2005 van de gemeente Arnhem en subsidie 2005 –2008 van de provincie Gelderland

Theaterwerkplaats Friesland: Frats

Frats wordt sinds eind 2001 voor een periode van drie jaar ondersteund door Theaterwerk NL als één van de voorbeeld Theaterwerkplaatsprojecten. In 2004 stond het bestendigen en ontwikkelen van de productionele en publicitaire ondersteuning van de overkoepelende theateractiviteiten en het theaterveld centraal. Dit uitte zich o.a. in de organisatie van de *Bres*, tijdelijk podium voor amateur theater en *Komme en Gean*, een tour van vier eenakters met workshops door provincie.

Het Jeugdtheaterfestival werd als voorbeeld theaterwerkplaatsactiviteit bezocht door coördinatoren van andere theaterwerkplaatsen.

1. regio

Provincie Friesland: provincie met landelijk karakter

2. partners

- STAF	Stichting Amateurtoaniel Fryslân
- SSFT	Stichting Stimulearing Fryske Toanielskriuwerij
- StUFT	Stichting Utjouwerij Frysk Toaniel
- IFAT	It Frysk Amateur Toaniel
- Keunstwurk	de provinciale ondersteuningsinstelling
- 'n Meeuw	jeugdtheaterschool en productiehuis voor jongeren-theater
- Tryater	professioneel theatergezelschap Friesland

Coördinatie

Wouter Daane, provinciaal toneeladviseur, algemene coördinatie

Luuk Eisema, provinciaal toneeladviseur, projectleider

Willem Wassenaar, productiemedewerker

3. doel

Het realiseren van een volwaardige theaterwerkplaats op provinciaal niveau in Friesland en het leggen van een relatie tussen de ontwikkelingen in het amateurtheater, in het jeugdtheater en de kunsteducatie in het onderwijs.

4. resultaat

- *Time Out, Keunst en VoorAlsNog VoorZoverDan*, drie voorbeeldproducties met jongeren en volwassenen
- Jongerentheaterfestival met bijdragen van Docent Drama Opleiding, Jeugdtheaterschool en ROC
- *De Bres*, tijdelijk podium en programmering amateur theater
- *Komme & Gean*, vier eenakters met workshops met tour door provincie
- Coaching diverse theatergroepen/ theatermakers
- Digitale nieuwsbrief per juni 2004
- website www.frats.nl functioneert voor 75 %

Theaterwerkplaats Utrecht

Voor Theaterwerk NL was 2004 het laatste jaar van financiële ondersteuning van de coördinatie van het driejarig pilotproject Theaterwerkplaats Utrecht. Succesvolle theateractiviteiten als de Theatermarkt, het Utrechts Amateur Theater Festival en de theaterstudiedagen werden in dialoog met theatermakers en theatergroepen verbeterd en verder ontwikkeld. Zowel het Utrechts Centrum voor de Kunsten Utrecht als ZIMIHC heeft in de taakstelling uren vrijgemaakt voor co-coördinatie van de Theaterwerkplaats Utrecht vanaf 2005.

1. regio

Gemeente Utrecht: grootstedelijke regio

2. partners

- Utrechts Centrum voor de Kunsten
- Stichting Odeon, stedelijke koepel voor het amateurtheater
- ZIMIHC, Huis voor de Amateurkunst
- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit theater

Samenwerkingspartners op projectmatige basis

- Stichts Centrum voor Amateurtheater provincie Utrecht
- Cultureel Centrum van de Universiteit Utrecht, Parnassos
- Utrechtse theaters
- Utrechtse professionele gezelschappen
- Onderwijs- en welzijnsinstellingen

Coördinatie

Paul van der Drift, coördinator Theaterschool, Utrechts Centrum voor de Kunsten

Jolanda Kamphuis, provinciaal theaterconsulent ZIMIHC, Huis voor de amateurkunst

3. doel

Ontwikkeling van het aanspreekpunt voor het amateurtheater in Utrecht. Theaterwerkplaats Utrecht informeert, bemiddelt, creëert netwerken, organiseert theateractiviteiten en biedt faciliteiten en expertise aan mensen en groepen die vanuit verschillende invalshoeken, culturen en leeftijden theater maken.

4. resultaat

- Theatermarkt II, presentatie en netwerk van vraag en aanbod van Utrechtse Theatermakers
- Amateur Theater Festival Utrecht, met 23 voorstellingen + lancering www.amateurtheaterfestivalutrecht.nl
- theaterwerkdagen over subsidies en faciliteiten, met ambtenaren voor Cultuur
- Making a scene, masterclasses regie i.s.m. HKU, faculteit Theater
- start Multidisciplinair Theaterproject in kader van Theater4daagse 2005
- drie uitgaven van blad en digitale versie van Theaternieuws
- ZIMIHC en UCK hebben taakstelling coördinatie Theaterwerkplaats Utrecht opgenomen in beleid voor 2005 – 2008. Het UCK wordt gefinancierd door de gemeente Utrecht en ZIMIHC door zowel de gemeente als de provincie Utrecht
- aanvullende projectsubsidie door gemeente Utrecht en diverse fondsen

Theaterwerkplaats Amsterdam Zuidoost

In 2004 adviseerde Theaterwerk NL het bestuur en medewerkers van de Theaterwerkplaats Zuidoost bij de ontwikkeling van werkzaamheden, activiteiten en financiering van de Theaterwerkplaats.

In 2004 lag het accent op coaching van de cultureel diverse theatergroepen in Zuidoost en de organisatie van een theaterinspiratiedag en het theaterweekend In the Picture II.

De theaterwerkplaats Amsterdam Zuidoost wordt vanaf 2005 voor vier jaar gesubsidieerd door de gemeente Amsterdam.

1. regio

Amsterdam, stadsdeel Zuidoost

2. partners

- Theater Krater
- Jeugdtheaterschool Zuidoost
- Circus Elleboog Zuidoost
- Theater De Engelenbak
- Amsterdams Centrum voor Amateurtoneel
- Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Theaterschool, Opleiding Theaterdocent
- Theatergezelschap Made in da Shade

Projectmatige partners

- Das Arts
- Imagine IC

Coördinatie

Sandra Williams, projectleiding

Ernestine Comvalius, directeur Theater Krater

3. doel

Het doel van de Theaterwerkplaats Zuidoost is om, gesteund door een intensieve samenwerking met een aantal instellingen in Amsterdam Zuidoost en de centrale stad, in Zuidoost een structureel, bloeiend en cultureel divers amateurtheaterleven te scheppen.

4. resultaat

- Theaterinspiratiedag, met een zakelijke en een artistieke werksessies voor spelers en makers
- Theaterweekend In the Picture II met 12 voorstellingen uit Zuidoost, werkconferentie en workshop
- coaching van de theatergroepen die deelnamen aan In the Picture II
- Open Bak Zuidoost i.s.m. De Engelenbak
- nieuwsbulletin In the Picture
- advies bestuur over werkzaamheden, activiteiten en financiering
- twee bijeenkomsten met de Raad van Advies, bestaande uit de samenwerkingpartners
- toekenning subsidie Gemeente Amsterdam voor periode 2005 – 2008
- projectmatige medefinanciering stadsdeel en diverse fondsen

Theaterwerkplaats West-Friesland (Noord-Holland)

2004 is het tweede jaar dat Theaterwerk NL, samen met Stichting De Kunst en het NHCA, financiële en inhoudelijke ondersteuning biedt aan de coördinatie van de Theaterwerkplaats West-Friesland.

Voor Theaterwerk NL is Theaterwerkplaats West-Friesland een projectvoorbeeld van een theatersamenwerkingsverband in een middelgrote gemeente (Hoorn), met een regionale uitstraling.

De productieve samenwerking resulteert in West-Friesland in de ontwikkeling van theateractiviteiten voor zowel jongeren als volwassenen.

1. regio

West-Friesland met middelgrote gemeente Hoorn, provincie Noord-Holland

2. partners

- Productiehuis Het Gezelschap
- Theater Het Pakhuis
- Centrum voor de Kunsten, De Blauwe Schuit
- Schouwburg Het Park
- De Kunst, Centrum voor amateurkunst in Noord-Holland
- NHCA, Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater

Coördinatie

Lyda Tijssen, theatermaakster, ex-programmeur Theater Het Pakhuis

3. doel

Het samenwerkingsverband versterken tussen bestaande instellingen en organisaties op het gebied van theater. Het creëren en coördineren van goede faciliteiten en informatievoorziening voor ondersteuning en ontwikkeling van de West-Friese (amateur)theatercultuur. Het zichtbaar maken en ontwikkelen van relaties tussen scholing/ productie, amateur/ professioneel, traditie/ experiment en spelen/ kijken.

4. resultaat

- festival Stukkies Doen II, met 7 presentaties van diverse theatergroepen uit regio
- opening Theaterseizoen II, jongeren spelen Previews van volwassenenvoorstellingen
- festival Uitluiden, uitwisselingsprogramma tussen jonge en volwassen spelers en regisseurs
- TheaterDansWeekend met workshops en circuitvoorstellingen
- uitwisselingsproject Jongeren theater
- oprichting van Jeugdtheaterschool in gemeente Opmeer i.s.m. lokale partners
- ontwikkeling maandelijkse Cultuurkrant voor West-Friesland
- projectmatige medefinanciering door Gemeente Hoorn, De Kunst en NHCA

Theaterwerkplaats Limburg: Het Nieuwe Theater

Vanaf 2003 werken diverse organisatie samen om in Maastricht een werkplek van regionale betekenis te realiseren voor professionele en amateur theatermakers. Het Nieuwe Theater is een voorbeeldproject waarin de relatie tussen professioneel theater en amateur theater en de relatie tussen stad en provincie in een samenwerkingsverband wordt vormgegeven. Theaterwerk NL begeleidt het project.

1. regio

Gemeente Maastricht en provincie Limburg

2. partners

- Stichting Limburgse Federatie voor het Amateurtheater
- Theatergroep Het Woelige Baren
- Theatergroep Honderd1punt
- Studententheatervoorziening Alles is Drama
- Toneelacademie Maastricht
- Centrum voor Amateurkunst Limburg

Coördinatie

Peter Stam, provinciaal theateradviseur

3. doel

Een manier van werken ontwikkelen waarin professionals en amateurs samenwerken aan theater. En het realiseren van een uitdagende werkplek waar deze professionals en amateurs samen theater maken, beleven en overdragen.

4. resultaat

- het Bidboek, ontwerpschets van verbouwing en inrichting van gezamenlijk theatergebouw in het ENCI-complex
- overleg met ENCI, diverse overheden en financierders; gezamenlijke inzet voor vinden van middelen voor realisering van plannen
- ontwikkelen en realiseren van een spectaculaire presentatie van Het Nieuwe Theater in het 'nieuwe onderkomen' de ENCI-fabriek, als opening van de Theater4daagse 2004 in Maastricht
- bijdragen in ontwikkeling van Theaterestafette, als onderdeel van Theater4daagse
- locatievoorstelling Warg, het Bleekveld
- onderzoek naar gewenste communicatie met het amateurtheater
- gezamenlijke informatievoorziening in blad Amateur

Coaching van en advies aan nieuwe Theaterwerkplaatsen

In 2004 heeft Theaterwerk NL op verzoek coaching geboden aan nieuwe initiatiefnemers van Theaterwerkplaatsen c.q. samenwerkingsverbanden. Het betreffen o.a. initiatiefnemers in Almere, Delft, West-Brabant.

Met initiatiefnemers en partners van Theaterwerkplaatsen in Assen, Den Haag, Groningen, West-Overijssel zijn adviesgesprekken gevoerd.

Federatie Almeerse Podiumkunsten

1. regio

Almere

2. partners

- Jeugdtheaterschool 't Voorland
- Theaterhuis Almere
- Theatergroep Koorts
- Open Podium Almere
- Theatremakers Ultramarijn
- De Theatremakerij
- Muziektheaterunie
- Centrum voor Kunstzinnige Vorming, afd. theater
- Centrum voor Amateurkunst Flevoland

Coördinatie: Myriam Cloosterman, provinciaal theater adviseur van CAF

3. doel

Realisatie van een gezamenlijk gebouw en gezamenlijke activiteiten. Theaterwerk NL adviseert coördinator en partners bij opzet van plan, aanvragen, proces van samenwerken.

4. resultaat

- werkgroep samenwerking jeugdtheaterscholen; ontwikkeling gezamenlijk plan
- presentatie gezamenlijk actieplan voor belangenbehartiging, gezamenlijk gebouw en gezamenlijke activiteiten aan wethouder Cultuur Almere en pers
- samenstelling programma Underground als onderdeel van het Almeerse Theaterfestival 2004
- financiering van coördinatie en activiteiten door provincie Flevoland en gemeente Almere

Theaternetwerk Delft

1. regio

Gemeente Delft

2. partners

- Delftse Komedie
- Stichting DUW Theaterwerkplaats
- Mooi Weer Spelen
- Delfts Eenakterfestival
- De Nieuwe Amateur
- Keizer & van der Mast
- Toneelvereniging De Flits

Projectmatig: Jeugdtheaterschool/ Vrije Academie

Coördinatie: Joost Pluim, Delftse Komedie

3. doel

Theaternetwerk Delft zet zich in om het amateurtheater in Delft verder te helpen ontwikkelen en de theatercultuur te versterken. Theaterwerk NL adviseert de coördinator en partners bij ontwikkeling van plannen, aanvragen en gezamenlijke activiteiten.

4. resultaat

- eerste Theaternetwerkdag, presentatie en ontmoeting Delftse theatergroepen, makers en culturele organisaties
- maandelijks Theatercafé, ontmoetingsplek voor theatermakers, met acts, debat en speciale gasten
- gezamenlijke inbreng Delfts Eenakterfestival
- eerste uitgave Nieuwsbrief Theaternetwerk Delft, met agenda, vraag/ aanbod, nieuwsitems
- ontwikkeling website www.delft.theaternetwerk.nl
- Theaternetwerk Delft is gesprekspartner bij de inrichting van een nieuw cultuurgebouw
- de gemeente Delft financiert coördinatie en activiteiten van de Theaternetwerk Delft

Theaterwerkplaats West-Brabant

1. regio

West-Brabant

2. partners

– Centrum voor de Kunsten, H19, Oosterhout, Centrum voor Amateurkunst Brabant

3. doel

N.a.v. resultaten behoefteonderzoek draagvlak creëren bij toekomstige partners en overheden. Theaterwerk NL adviseert partners in ontwikkeling van regionale theaterwerkplaats.

4. resultaat

- gesprekken met toekomstige partners, w.o. De Veste Breda, Brabants Centrum voor Amateurtheater en provincie Brabant; positieve ontvangst van en mogelijkheden tot bijdrage aan ontwikkeling van theaterwerkplaats West-Brabant
- concept meerjarenplan 2005 – 2009

uitwisselingsdagen

Gekoppeld aan succesvolle activiteiten van de Theaterwerkplaatsen in Friesland, Utrecht en Arnhem organiseerde Theaterwerk NL uitwisselingssessies voor de coördinatoren van bestaande en nieuwe theaterwerkplaatsen. Voor de coördinatoren was het meemaken van de activiteiten en het deelnemen aan de sessies inspirerend. Het leverde concrete ideeën en voorbeeldmateriaal op voor de eigen werkpraktijk.

resultaten

- Jongerentheaterfestival, Friesland; uitwisselingssessie over ondersteuning van theater door jongeren
- Theatermarkt, Utrecht; uitwisselingssessie over de dialoog tussen vraag en aanbod rondom scholing en productie
- STAGEregiefestival, Arnhem; over samenwerking tussen professionals en amateurs

Theater en culturele diversiteit

De spanning in de samenleving en de daaruit voortkomende discussies hebben hun weerslag op de visies over de betekenis van de culturele diversiteit in ons land. Dit geldt in het algemeen maar zeker ook voor de kunsten, waaronder theater. De aandacht die een aantal jaren geleden vanzelfsprekend werd beschouwd, omdat een achterstandsituatie op dit terrein weggewerkt moest worden, is niet meer vanzelfsprekend. Integendeel. Dit heeft Theaterwerk NL gemerkt in het afgelopen jaar.

Maar culturele diversiteit is een deel van ons bestaan. Theaterwerk NL is van mening dat de verschillende culturen een rijkdom vertegenwoordigen. Vanuit deze visie geeft Theaterwerk NL ondersteuning aan de diversiteit in de theatercultuur.

Cultureel divers theater maakt gebruik van een ander idioom, bespeelt een andere verbeelding, ontwikkelt zijn eigen theatrale taal en zoekt naar profilering in het bestaande theaterlandschap. Op grond van de ervaringen met theatermarathon bijeenkomsten in 2003 heeft Theaterwerk NL in 2004 keuzes gemaakt voor ondersteuning en ontwikkeling van deze sector, waarin veel zich afspeelt op het snijvlak van professioneel en niet professioneel theater.

Vanaf 2004 hanteert Theaterwerk NL een twee sporenbeleid. Dit beleid richt zich op coaching en programmering.

coaching

We constateren dat veel mensen die in deze sector theater maken behoefte hebben aan ondersteuning op specifieke aspecten van het theater maken. Dit varieert van dramaturgische ondersteuning tot ondersteuning op het gebied van enscenering.

Om de betreffende theatermakers in de uitvoering van hun praktijk te ondersteunen biedt Theaterwerk NL betrokken theatermakers en theatergroepen de mogelijkheid gebruik te maken van professionele krachten die gespecialiseerd zijn in het theatervak. Op die manier wordt niet alleen de kwaliteit van de voorstellingen bevorderd maar wordt tevens scholing aangereikt tijdens het maakproces van de voorstelling.

De coaching is te verdelen in de volgende aspecten:

- organisatorische coaching; deze is gericht op het ontwikkelen van projecten, projectplannen, netwerkontwikkeling, productie, publiciteit, publieksbereik, benaderen pers en dergelijke;
- artistieke coaching; is bedoeld voor het ontwikkelen van artistieke kwaliteiten die in het maakproces van de voorstelling een rol spelen;
- zakelijke coaching behelst met name ondersteuning op het gebied van werving van subsidies en sponsoring, financiële administratie, personeelsbeleid, huisvesting en dergelijke.

De coaching die in 2004 is uitgevoerd betreft de volgende initiatieven.

1. regio

Eindhoven

2. partners

- Theatergroep Turkse Dlayt van Turkse vrouwen Vereniging Nese
- Stichting Kosmose

3. doel

Het bieden van organisatorische en artistieke coaching voor het maken van een theater voorstelling.

4. resultaat

- subsidieaanvraag bij de gemeente Eindhoven
- subsidietoekenning van de gemeente Eindhoven voorstelling 'De Grote Ontmoeting', uitvoering mei 2005

1. regio

Amsterdam

Een beeld uit de voorstelling van *Untold*.

2. partners

- De groep: Untold – Surinaamse en Antilliaanse jongerengroep
- Theaterwerkplaats Amsterdam Zuidoost
- Theater De Engelenbak

3. doel

Door het bieden van artistieke, organisatorische en zakelijke coaching, de groep ondersteunen in zijn ontwikkeling.

4. resultaat

- vernieuwd repetitieproces
- herpremière van de bestaande voorstelling in maart 2005
- selectie voor programmering van voorstelling in kleine theaters in den lande

1. regio

Amsterdam

2. partners

- Theatergroep Yarmazof Kardesler
- kleine theaters

3. doel

Door het bieden van organisatorische begeleiding première organiseren en speelplekken creëren.

4. resultaat

- Turkstalige voorstelling 'Yerustunde Arzalar'

1. regio

Hoorn

2. partners

- Netwerk, welzijnsorganisatie
- Theaterwerkplaats West-Friesland
- groep cultureel diverse vrouwen

3. doel

Door het bieden van organisatorische coaching een wijktheater initiatief ontwikkelen dat in staat is om een voorstelling te realiseren.

4. resultaat

- voorstelling Trekvogels
- uitwisseling met andere wijktheater initiatieven

1. regio

Den Haag

2. partners

- Ilhami Sertkaya
- Zcala

3. doel

Door middel van dramaturgische coaching, de theatermaker en tevens schrijver Ilhami Sertkaya, ondersteunen de tekst speelbaar te maken. Daarnaast ondersteuning bij het ontwikkelen van de encenering.

4. resultaat

- Voorstelling 'Zone ma'

1. regio

Den Haag

2. partners

- Amar Ajurie
- Zcala

3. doel

In samenwerking met Zcala Theater – Volksbuurt Museum de maker Amar Ajurie artistiek begeleiden bij het maakproces van een nieuwe jongerenvoorstelling.

4. resultaat

- Nieuwe jongerenvoorstelling in 2005

1. regio

Arnhem

2. partners

- Persona non Grata
- Theaterwerkplaats het Huis van Puck

3. doel

Het initiatief onder de leiding van een nieuwe begeleider – Gulnar Yoldas – continueren en ondersteunen om een nieuwe productie te kunnen realiseren

4. resultaat

- subsidie aanvraag ingediend en toegekend
- start van het repetitieproces van een nieuwe productie

1. regio

Alkmaar

2. partners

- St. Interculturele Podium Alkmaar
- Theater Provadja

3. doel

Door middel van organisatorische begeleiding samen met stedelijke partners cultureel diverse programmering ontwikkelen in Alkmaar.

4. resultaat

- contact tussen werkveld en theater Provadja
- afspraken voor het programmeren van cultureel divers theater in 2005

programmering

Voor de ontwikkeling van cultureel divers theater is programmering van groot belang. Aangezien cultureel diverse theatervoorstellingen om diverse redenen mondjesmaat worden geprogrammeerd, enkele theaters uitgezonderd, maakte Theaterwerk NL met een aantal kleine theaters afspraken om voorstellingen uit deze sector in 2005 te programmeren.

Voor de profilering van theater in de samenleving is het belangrijk dat deze voorstellingen meerdere keren kunnen spelen en een publiek opbouwen.

Theaterwerkplaatsen verspreid over het land hebben toegezegd hier beleid op te willen ontwikkelen samen met Theaterwerk NL.

1. regio

Landelijk

2. partners

- Theater De Engelenbak, Amsterdam
- Het Pakhuis, Hoorn
- Zcala, Den Haag
- ZIMIHC, Utrecht
- Theater Provadja, Alkmaar
- Theaterwerkplaats Zuidoost

3. doel

Door middel van programmering van goede voorstellingen de betreffende groepen de mogelijkheid bieden zich artistiek te ontwikkelen en nieuwe publieksgroepen te bereiken.

4. resultaat

– Programmering in 2005 in samenwerking met bovengenoemde theaters.

Kinder- en jongerentheater

In 2004 heeft de ontwikkeling van het kinder- en jongerentheater vooral in het teken gestaan van de stimuleringsregeling 'Toekomst op de planken'. Dankzij samenwerking met het ministerie van OCW, FAPK en het VSBfonds bestaat een regeling van 3 jaar waaruit de jeugdtheaterscholen geld kunnen aanvragen voor ontwikkeling en professionalisering. Deze regeling is begin 2004 van start gegaan. In 2004 zijn twaalf aanvragen ingediend door individuele jeugdtheaterscholen voor organisatorische en inhoudelijke ondersteuning. Daarnaast is onder de noemer collectieve aanpak van de sector JTS een aantal activiteiten georganiseerd en opgestart.

Om de artistieke ontwikkeling van de JTS te bevorderen is het afgelopen jaar meer contact gezocht met zowel het professionele jeugdtheater als met de hogescholen voor de kunsten. Dit heeft geresulteerd in een zeer geslaagde docentendag met workshops en enkele werkdagen die in 2005 uitgevoerd worden.

uitvoering stimuleringsregeling – Overzicht Collectieve aanpak 2004

Wergroep JTS

1. regio

landelijk

2. partners

- Louis Lemaire en Annette Lecomte, Jeugdtheater Hofplein, Rotterdam
- Theo Ham en Lambert Mutsaers, JTS Zuid-Holland, Gouda
- Vivian Lampe, Amsterdamse Jeugdtheaterschool
- Iedje Hoonhout JTS Zuidoost, Amsterdam
- Kees van Leeuwen, JTS Leiden
- Andreas Fleischmann, JTS Rabarber, Den Haag

3. doel

Onderzoek naar de mogelijkheden voor het formeren van een brancheorganisatie voor de sector JTS. Gezamenlijke activiteiten/ producten initiëren voor de hele sector.

4. resultaat

- Er zijn gesprekken gevoerd met Jaap Jong (VNG), Hans Onno van de Berg (VSCD), Philip Korthals Altes (BDD), Ap de Vries (Kunstconnectie), Piet Roorda (werkgeversvereniging amateurkunst), Eric Gerritsen (zakelijk directeur Concertgebouw), Hans Muiderman (directeur Korenhuis). De vraag was of het verstandig zou zijn als de JTS een brancheorganisatie zou gaan vormen of zich bij een bestaande branche aan zou sluiten. Conclusie is dat het niet verstandig is om een nieuwe kleine brancheorganisatie te vormen. Het kost veel geld en er is geen organisatie waar alle JTS onder kunnen vallen, omdat een groot deel van de jeugdtheaterscholen deel uitmaakt van de brancheorganisatie VKV. De komende 3 jaar, gedurende de uitvoering van de stimuleringsregeling, zullen de JTS zich profileren als sector, ondersteund door Theaterwerk NL.
- Opstellen van een handboek personeelsbeleid. Streven is om dit voor zomer 2005 af te ronden.

- Het ontwikkelen van een kwaliteitsscan voor de JTS. Dit is nog in de opstart-fase.
- Het ontwikkelen van een goede vorm voor de landelijke JTS dagen. Er komen workshops voor het kader en een prikkelend debat over de vraag wat de jeugdtheaterscholen in Nederland kunnen of moeten betekenen voor leerlingen, kunstvakonderwijs, professioneel theater etc.

Nieuwsbrief JTS

1. regio

landelijk

2. partners

- de jeugdtheaterscholen

3. doel

- Uitwisseling van interessante projecten
- Informatie over de stimuleringsregeling
- Internationale informatie
- Feitelijke informatie
- Premièreladder

4. resultaat

- Eerste nieuwsbrief november 2004
- Verzonden naar 50 jeugdtheaterscholen en ruim 400 docenten

Landelijke JTS dag 10 juni

1. regio

landelijk

2. partners

- JTS Zuid-Holland
- Gerard Kooistra, voorzitter van de adviescommissie van de stimulerings-regeling

3. doel

- uitwisseling en debat over de werking van de stimuleringsregeling
- uitwisseling over artistieke ontwikkelingen binnen de jeugdtheaterscholen met name theaterteksten
- informatie-uitwisseling over de JTS Zuid-Holland

Docentendag 18 november

1. regio

landelijk

2. partners

- Kirsten de Graaff, JTS Zuidoost, Amsterdam
- Josien de Graaf, Jeugdtheaterhuis 't Beest, Goes

3. doel

ontmoeting van docenten onderling en inspiratie op doen voor lessen

4. resultaat

- aanwezig 70 docenten
- workshop gegeven door Jeroen Kriek, 'confrontatietechnieken'
- workshop gegeven door Kiek Wishaupt, 'de speler als maker'
- workshop gegeven door Gijsje Kooter, 'bewerken van teksten'
- workshop gegeven door Hilde Mulder, 'het handschrift van een regisseur'
- workshop gegeven door Sharon Varekamp, 'klassiekers met jongeren'
- workshop gegeven door Wies Bloemen, 'weg van de pasjes'
- presentatie van voorstelling Privé door jeugdtheaterhuis Goes
- theaterschoollezing door Theo Ham

individuele aanvragen in het kader van de stimuleringsregeling

Er zijn sinds januari 2004 12 aanvragen gedaan. Hieronder volgt een overzicht en een korte beschrijving van de jeugdtheaterschool.

JTS Masquerade uit Bilthoven:

professionalisering organisatie
fiscaal en juridisch advies
leerplanontwikkeling

- Masquerade is een JTS met ruim 120 leerlingen. Zij heeft een duidelijke plek verworven voor theaterscholing en productie voor kinderen en jongeren in Bilthoven. De organisatie is achtergebleven bij de groei en de ambities van de school. Een nieuw actief bestuur houdt zich bezig met de professionalisering van de organisatie en het financieel veilig stellen van de JTS. Irene Jongbloets is met externe deskundigen (Thera Jonker en Hester Tammes) bezig om de JTS zakelijk en inhoudelijk te ontwikkelen.

De Muze uit Tilburg

training van de leiding

- De Muze traint een PR medewerker en een CKV consultant om marktgericht producten te ontwikkelen en de mogelijkheden te onderzoeken om producten af te zetten in het bedrijfsleven en bij andere instellingen.

Stichting Theaterstudio Apeldoorn

leerplanontwikkeling

- STA is ontstaan uit een fusie tussen een dansschool en een theaterschool. De twee culturen moeten bij elkaar gebracht worden. Ineke Kemper is als externe deskundige betrokken bij het maken van een leerplan. STA heeft ruim 500 leerlingen.

JTS Oost Groningen

leerplanontwikkeling
professionalisering organisatie
training leiding
fiscaal en juridisch advies
ontwikkeling samenwerking

- JOG is een JTS met ruim 150 leerlingen met een regionale functie. JOG is vanaf het begin gecoacht door jeugdtheater Hofplein uit Rotterdam. Door de regeling heeft JOG de mogelijkheid om op diverse punten een professionaliseringslag te maken. Zo worden de laatste ontbrekende delen van het leerplan uitgewerkt en geïmplementeerd. Er is een systeem van functioneringsgesprekken opgezet. Daarnaast hebben diverse externe deskundigen meegewerkt aan de laatste productie. Er is samenwerking gevonden op het gebied van theatertechniek met een MBO opleiding techniek en media.

Utrechts Centrum voor de Kunsten

leerplanontwikkeling
training leiding
artistieke ontwikkeling
scholing docenten
ontwikkeling samenwerking

- Het UCK heeft ingezet op de inhoudelijke verdieping van de jeugdtheaterschool, met name aan het verder ontwikkelen en aanpassen van het leerplan en de implementatie daarvan. Docenten worden bijgeschoold rond het nieuwe leerplan en het toepassen van beoordelingsinstrumenten. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar het interdisciplinair werken. Pilotproducties worden ontwikkeld met bijzondere partners (2006).

De Teerstoof Schiedam

leerplanontwikkeling
ontwikkeling samenwerking

- Bij JTS De Teerstoof hebben dans, muziek en theater alle drie een evenredig aandeel in de opleiding. De Teerstoof is een leerplan aan het uitwerken. Daarnaast voert zij dit jaar een pilotproject dans uit binnen het basisonderwijs en onderzoekt zij de mogelijkheden om hiervan een structureel aanbod van de JTS te maken.

JTS Rabarber Den Haag

professionalisering organisatie

- Rabarber laat een onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden van koppeling van diverse bestanden (cursusadministratie/ kaartverkoop/ leerlingenbestanden/ docentenbestanden). Daarbij worden ook andere JTS betrokken van gelijke grootte (1000 leerlingen).

ICO Assen

training van de leiding
teambuilding docenten

- Bij het ICO is sinds twee jaar sprake van het opzetten van een JTS. Eén van de docenten heeft de taak gekregen om de coördinatie op zich te nemen. Er is sinds drie jaar sprake van een vaster docententeam, dat de wens heeft om van ICO een JTS te maken voor Assen en omgeving.

De Kluijz Oosterhout

leerplanontwikkeling
fiscaal en juridisch advies
training van de leiding

- Centrum voor de Kunsten H19 en Theater De Bussel gaan in Oosterhout samenwerken. Zij hopen zo de mogelijkheden voor de jeugdtheaterschool te vergroten en groei door te maken.

JTS CQ Emmen

leerplanontwikkeling

- De jeugdtheaterschool heeft de afgelopen jaren een groei doorgemaakt naar ruim 300 leerlingen. De visie van de school t.a.v. theater heeft zich sterk ontwikkeld. De behoefte om een leerplan vast te stellen leeft al langer. Gudrun Beckmann gaat als externe deskundige hieraan meewerken.

De JTS van de Vrije Akademie Delftleerplanontwikkeling
bijscholing docenten

- De Vrije Akademie wil het oude leerplan moderniseren en aanpassen aan de nieuwe ontwikkelingen. Vanuit het SLO worden zij hierin begeleid. De theaterdocenten worden bijgeschoold op het gebied van stemvorming zodat zij dit in hun lessen kunnen toepassen.

JTS Masquerade Bilthoven

artistieke ontwikkeling

- docenten en artistiek leider worden begeleid in het maken van presentaties en producties.

Vervolg aanvraag van JTS Oost Groningen is in eerste instantie afgewezen.

Samenvatting van evaluatie van de regeling na 1 jaar:

- aanvragen zijn vooral gericht op leerplannen;
- aanvragen richten zich vooralsnog minder op organisatorische inbedding;
- aanvragen zijn vaak klein; en er wordt weinig samengewerkt;
- aanvragen komen uit de aanbodkant; te weinig uit de vraagkant;
- als er gebruik gemaakt wordt van externe deskundigen; dan is van belang dat ze echt extern zijn; zodra ze betrokken worden uit een interne kring van medewerkers dan zijn de resultaten van hun werk vaak vaag;
- er is een zorg m.b.t. de lokale en provinciale verankering van de JTS;
- er is in feite nog weinig over de resultaten bekend. Niet onlogisch, maar wel een gegeven.

Wereld jongerentheater festival 2007

In 2004 heeft AITA/IATA Theaterwerk NL gevraagd om het eerste wereld jongerentheater festival te organiseren. Er is een start gemaakt om de eerste uitgangspunten en ideeën te formuleren. Er zijn gesprekken gevoerd met mogelijke partners voor de organisatie hiervan, waarna een uitgangsnote is vastgesteld. Verdere ontwikkeling vindt plaats in 2005 en 2006.

Artistieke ontwikkeling

Theaterwerk NL heeft zich in 2004 gericht op:

- de ontwikkeling van nieuwe regie en nieuwe enscenering;
- de ontwikkeling en actualisering van kaderopleidingen;
- de uitvoering van kwaliteitszorg voor kaderopleidingen;
- de ontwikkeling en uitvoering van samenwerkingsprojecten.

de ontwikkeling van nieuwe regie en nieuwe enscenering

Amateurtheatergroepen worden in de gelegenheid gesteld in samenwerking met professionele regisseurs, vormgevers en/of theaterdocenten kennis te maken met nieuwe benaderingen op het gebied van regie en ensceneringen die de beleving van de speler centraal stellen.

Noordoostenwind

Het project Noordoostenwind dat in 2002 in de vier noordelijke provincies van start is gegaan, is haar derde en laatste seizoen ingegaan. Drie verenigingen hebben voor de komende jaren een artistiek plan ontwikkeld waarin aangegeven wordt welke inhoudelijke en organisatorische plannen zij voor de toekomst willen verwezenlijken. In het seizoen 2004 – 2005 maken zij een laatste stap in hun verdieping, waarna zij in staat worden geacht op eigen kracht verder te gaan.

1. regio

Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstellingen
- Keunstwurk in Friesland
- Kunstencentrum Groningen
- Kunst en Cultuur Overijssel
- Kunst & Cultuur Instituut Drenthe

de toneelverenigingen

- Toneelvereniging Nij Libben uit Jellum/Bears in Friesland
- Rederijderskamer Langewold uit Niekerk in Groningen
- Rederijderskamer Ons Genoegen uit Blokzijl in Overijssel
- Toneelgroep E Poi uit Taarlo in Drenthe

de regisseurs

- Pieter Stellingwerf, Friesland
- Fenna Besijn, Groningen
- Yvon Haan, Overijssel
- Jos Spijkers, Drenthe

de provinciale koepelorganisaties

3. doel

Het ontwikkelen van nieuwe regie- en ensceneringmethoden die de beleving van de speler in het reguliere amateurtheater centraal stellen en zullen leiden tot vernieuwende theaterproducties.

4. resultaat

- Toneelgroep Nij Libben uit Jellum/Bears speelde Begeerte ûnder de Ipen naar Begeerte onder de olmen van Eugene O'Neill op locatie in het Jellumer bos. Inmiddels is de groep begonnen met het maken van een familievoorstelling
- Rederijkerskamer Langewold speelde Ons kent ons van Alan Ayckborn, gebaseerd op de Bedelaarsopera van John Gay, waarin ook gezongen werd. Voor de vormgeving was Henk Erich aangetrokken die de kaderopleiding Theatervormgeving bij De Kunst in Alkmaar heeft gevolgd
- Rederijkerskamer Ons Genoegen uit Blokzijl speelde GEEL, een bewerking van De dame uit de provincie van Dürrenmatt. Hierna is gestart met de voorbereidingen voor de familievoorstelling De kleine Romeo en Julie naar Shakespeare in de bewerking van Liesbeth Colthof van Het Huis aan de Amstel in de regie van Sabrina de Vink
- E Poi gaf een presentatie naar aanleiding van de fysieke speltraining die gebaseerd is op de methode van Le Coq. Vervolgens is de groep op basis van deze speltraining gestart met de repetities van King Lear van Shakespeare, waarvan de voorstelling begin 2005 uit moet komen
- uitwisselingbijeenkomst halverwege de repetitieperiode van ervaringen en werkwijze. Een openbare repetitie met nabespreking voor verenigingen uit de omgeving over het werken onder professionele begeleiding
- het uitbrengen van nieuwsbrieven en het verzamelen van materiaal via spelers en regisseurs voor het publiceren van hun bevindingen
- de verenigingen speelde allemaal meerdere voorstellingen waarvoor een grote belangstelling bestond van publiek en omliggende groepen

Theater aan Huis

Het project Theater aan Huis ging in januari 2004 in première met het stuk Barkhorst van Jeroen van den Berg. Het project vond plaats in de repetitieruimte of het dorpshuis van plaatselijke verenigingen. Het project bestond uit drie werksessies: twee avonden met workshops, waarin een speltraining plaats vond met betrekking tot de eigen ideeën van de spelers over het stuk Barkhorst en een derde avond waarop het stuk Barkhorst werd gespeeld en uitwisseling en training plaatsvond in de vorm van een theaterjamsessie naar aanleiding van de voorstelling. Bovendien werd de voorstelling Barkhorst tijdens de Theater4Daagse gespeeld, waarbij de werkwijze van het project Theater aan Huis werd toegelicht.

1. regio

Noord-Holland

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstelling De Kunst in Alkmaar
- de provinciale koepelorganisatie het Noord-Hollands Centrum voor Amateurtheater
- het Witte Theater IJmuiden

begeleiders

- regisseur Benno van Leer
- speldocent Willem Smit
- projectleider Jacqueline Kooter

3. doel

Het ontwikkelen van nieuwe regie- en enceneringmethoden die de beleving van de speler in het reguliere amateurtheater centraal stellen en zullen leiden tot vernieuwende theaterproducties.

4. resultaat

- zeven projecten, waarbij bij zes projecten twee verenigingen deelnemen
- 12 vrije voorstellingen, waarvan zes regiovoorstellingen voor omliggende verenigingen
- 14 workshops 'aan huis' bij totaal 13 verenigingen
- drie voorstellingen tijdens de Theater4daagse 2004 in Maastricht
- aanbod van korte speltrainingen als vervolgtraject

de ontwikkeling en actualisering van kaderopleidingen

kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst

In 2001 werd in overleg door de provinciale consulenten/ projectleiders de opdracht geformuleerd het huidige raamleerplan te verruimen.

Nadat in 2002 een nieuwe inleiding en het opstellen van competenties en toetscriteria ter vervanging van de bestaande eindtermen werd goedgekeurd, begon een tweede raamleerplancommissie aan het herschrijven van de inhoud welke in 2004 is voltooid.

De commissie bestond uit:

- Anke Lieverdink, artistiek coördinator van de kaderopleiding bij Stichting voor Kunst en Cultuur Gelderland
- Peet Houen, theaterdocent aan de Toneelacademie Maastricht afdeling Theatermaken
- Benno van Leer, artistiek coördinator ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten, afdeling docent Drama
- Robbert Baars, theaterwerker artistieke ontwikkeling en kaderopleidingen, Theaterwerk NL
- Jos van Dijk, directeur Theaterwerk NL

1. regio

geheel Nederland

2. partners

- de NVA en haar koepels
- de provinciale instellingen voor ondersteuning van het amateurtheater

3. doel

Het scheppen van condities voor kwalitatieve uitvoering van de opleiding van regisseur voor het amateurtheater aansluitend bij de nieuwe ontwikkelingen in het werkveld.

4. resultaat

- in juni 2004 is het nieuwe raamleerplan Theaterregisseur voor de Amateurkunst goedgekeurd door de commissie Educatie van het PAK
- vanaf 1 september 2004 worden de organisatorische en beleidsmatige uitgangspunten van het nieuwe raamleerplan door de kaderopleidingen gevolgd. Inhoudelijk wordt het raamleerplan ingevoerd bij nieuw te starten opleidingen

kaderopleiding Theatervormgever voor de Amateurkunst

Naar aanleiding van het pilotproject van de 3-jarige opleiding

Theatervormgever voor de Amateurkunst bij Stichting De Kunst in Noord-Holland die in 2003 is afgerond, is in 2004 het schrijven van een definitief raamleerplan Theatervormgeving voortgezet.

De raamleerplancommissie bestond uit:

- Tineke Feijen, De Kunst Alkmaar, tevens coördinator van de opleiding
- Gudrun Beckmann, docent Noordelijk Hogeschool Leeuwarden, afdeling docent drama
- Pien Vrijhof, docent Theatervormgeving Rietveldacademie
- Marina van der Heiden, docent pilot kaderopleiding Theatervormgeving bij De Kunst
- Jacques Kriek, docent pilot kaderopleiding Theatervormgeving bij De Kunst
- Robbert Baars, theaterwerker artistieke ontwikkeling en kaderopleidingen, Theaterwerk NL

1. regio

Noord-Holland als voorbeeldproject voor het gehele land

2. partners

- Stichting De Kunst Noord-Holland
- Rietveldacademie in Amsterdam

3. doel

Het ontwikkelen van een leerplan voor de kaderopleiding theatervormgeving ten behoeve van het amateurtheater.

4. resultaat

- in juni 2004 is het nieuwe raamleerplan Theatervormgever voor de Amateurkunst goedgekeurd door de commissie Educatie van het PAK
- de kaderopleiding Theatervormgever is in september 2004 als geïntegreerde eerste fase samen met de kaderopleiding Theaterregisseur bij De Kunst Noord-Holland opnieuw van start gegaan
- Het raamleerplan is door Theaterwerk NL gedrukt en uitgeven en naar alle kaderopleidingen verstuurd. Het kan tevens door geïnteresseerden bij Theaterwerk NL besteld worden.

de uitvoering van kwaliteitszorg voor kaderopleidingen

Theaterwerk NL draagt zorg voor het verwerken van de aanvragen voor eindtoetsen, het aanstellen van gecommiteerden, de afronding van de diploma's en de verslaglegging.

Tevens is Theaterwerk NL verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg van de kaderopleidingen, het aanstellen en inwerken van nieuwe gecommiteerden en het rapporteren daarvan naar de commissie educatie van het PAK.

1. regio

het gehele land

2. partners

- de provinciale ondersteuningsinstellingen
- het Platform Amateurkunst
- commissie educatie van het PAK

3. doel

Het verantwoord laten verlopen van de invulling van de kaderopleidingen en de eindtoetsen.

4. resultaat

- er hebben in 2004 dertien eindtoetsen plaats gevonden. Op één na zijn alle kandidaten geslaagd en hebben een diploma gekregen ondertekend namens Theaterwerk NL en het PAK
- er hebben bij alle kaderopleidingen gesprekken plaatsgevonden over de afstemming van het opleidingswerkplan in relatie tot het raamleerplan en de nieuwe mogelijkheden die hierin worden aangegeven.
- er heeft een landelijke bijeenkomst plaatsgevonden voor de coördinatoren en docenten van over het verloop van de kaderopleidingen en de overige artistieke ontwikkelingen in de provincies.
- er heeft een landelijke bijeenkomst plaatsgevonden voor geëngageerden waar over de nieuwe positie van geëngageerden, namelijk de controle op de eindtoets volgens het reglement eindtoetsen en de kwaliteit van de voorstellingen, is gesproken. De kwaliteit van de voorstellingen wordt in het algemeen positief beoordeeld.

modules Theatervormgeving

De module *Beeld in Zicht* die in 2002 is ontwikkeld wordt op verschillende kaderopleidingen uitgevoerd.

De 2^e module theatervormgeving met betrekking tot de samenwerking tussen regisseur en vormgever *Woord en beeld in dialoog* is in december afgerond.

De werkgroep theatervormgeving bestond uit:

- Tineke Feijen van De Kunst in Noord-Holland
- Marina van der Heiden, docent pilot kaderopleiding Theatervormgeving bij De Kunst
- Willemien Bronkhorst, dramadocent en theatervormgeefster in de provincie Overijssel
- Annemiek Paulides, medewerker artistieke ontwikkeling Theaterwerk NL
- Robbert Baars, theaterwerker artistieke ontwikkeling en kaderopleidingen Theaterwerk NL

1. regio

Nederland

2. partners

- Theaterwerk NL
- De Kunst Noord-Holland
- Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, faculteit docent drama

3. doel

Het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden van theatervormgeving voor de Kaderopleiding Theaterregisseur voor de Amateurkunst en Kunstvakopleidingen.

4. resultaat

- de module *Woord en beeld in dialoog* is door Theaterwerk NL gedrukt en uitgegeven en naar alle kaderopleidingen verstuurd. Het is tevens door geïnteresseerden bij Theaterwerk NL te bestellen

module Muziektheater

Op initiatief van de Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland is een werkgroep van start gegaan die een opleidingstraject over muziektheater ontwikkelt.

1. regio

provincie Gelderland

2. partners

- Stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland
- ArtEZ, Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, faculteit conservatorium
- Theaterwerk NL
- Unisono
- Landelijk Centrum voor Amateurdans

3. doel

Een opleidingstraject ontwikkelen over muziektheater waarbij theater, muziek en ook de choreografie een gelijkwaardige plaats innemen bij het repetitieproces.

landelijke dag voor het middenkader

Op 15 mei 2004 vond de eerste landelijke dag voor middenkaderregisseurs en vormgevers plaats op de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. De dag was een groot succes. Ruim tachtig deelnemers hadden zich opgegeven en namen deel aan uitwisselingsgesprekken, inleidingen en workshops.

© is een uitgave van
THEATERWERK NL
de organisatie voor ontwikkeling
en ondersteuning van het
amateurtheater in Nederland

Landelijke dag voor het middenkader Amateurtheater

15 mei 2004
Hogeschool voor de Kunsten
Janskerkhof 18, Utrecht

Theaterwerk NL organiseert een landelijke dag voor regisseurs en vormgevers, die in de afgelopen twintig jaar bij één van de provinciale instellingen voor de amateurstheater een landelijk certificaat of diploma hebben behaald of op dit moment deze opleiding volgen. Tijdens deze dag zijn er inspirerende workshops van gedreven makers, een masterclass door Peter Faber waarbij talent wordt wakker geschud, er is een repertoiremarkt en gelegenheid tot uitwisseling en discussie met de collega's uit het land.

1. regio

het gehele land

2. partners

- de opleidingen bij provinciale ondersteuningsinstellingen voor het amateurtheater
- de provinciale koepelorganisaties
- de Nederlandse Vereniging voor het Amateurtheater
- de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

3. doel

uitwisseling, bijscholing en nieuwe inspiratie opdoen

4. resultaat

- ruim tachtig deelnemers
- uitwisselingsgroepen en inleidingen over repertoire, auteursrechten en het werken met jongeren
- zes workshops over werken met tekst, fysiek theater, theater en humor en theatervormgeving

landelijke dag voor theatermakers van kunstvakopleidingen in het amateurtheater

Inmiddels is begonnen met een onderzoek naar een vergelijkbare dag voor theatermakers van Kunstvakopleidingen. De belangstelling voor een dergelijke dag is opnieuw zeer groot en zal in mei 2005 gaan plaatsvinden.

PAK-werkgroep

extern toezicht

Vorig jaar is er in de PAK werkgroep een waarderingskader ontwikkeld voor het toezicht op de uitvoering van de kaderopleidingen.

Op dit moment wordt onderzocht hoe het extern toezicht moet worden vorm gegeven nu dat niet langer meer wordt uitgevoerd door de Inspectie Cultuureducatie van het onderwijs.

Tenslotte wordt gekeken hoe meer theatermakers die werkzaam zijn in het amateurtheaterveld in aanmerking kunnen komen voor de buitenschoolse bevoegdheid. De Kunstconnectie is bij de laatste twee aandachtspunten nauw bij betrokken.

afstemming raamleerplannen

Inmiddels zijn gemeenschappelijke uitgangspunten geformuleerd aan de hand waarvan de raamleerplannen van de verschillende kaderopleidingen op elkaar worden afgestemd met betrekking tot de opleidingswerkplannen, evaluatie van het opleidingstraject en de rapportages van de gecommitteerden.

1. regio

Nederland

2. partners

- Unisono
- SBA
- LCA
- De Kunstconnectie

3. doel

Het scheppen van condities voor de goedkeuring en het extern toezicht op de uitvoering van de Kaderopleidingen. Het onderling afstemmen van de diverse raamleerplannen.

4. resultaat

- deelname aan commissie cultuureducatie
- deelname aan de werkgroep PAK

kunsvakopleidingen

In juni heeft een bezoek plaatsgevonden bij De Theaterschool, opleiding theaterdocent in Amsterdam. Hiervoor waren de medewerkers van Theaterwerk NL uitgenodigd, de provinciale consultants en de coördinatoren van Theaterwerkplaatsen.

Er vonden een tweetal inleidingen plaats over de methodische benadering voor theaterdocenten in opleiding. Ook zijn een aantal afstudeervoorstellingen bezocht en een masterclass.

samenwerkingsproject**afdeling repertoire NVA**

In samenwerking met Sabine Oprins, dramaturg van de NVA, is een lijst samengesteld van speelbare stukken voor senioren en stukken zonder pauze van één à anderhalf uur. Tevens is gestart met het maken van inhoudelijke beschrijvingen van stukken. De bundels waarin de informatie zal worden opgenomen zullen in 2005 en 2006 worden uitgegeven.

Theater4daagse, het landelijk festival amateurtheater

Peter Stam aan het woord tijdens de opening van de Theater4daagse.

Van donderdag 7 tot en met zondag 10 oktober 2004 speelde de Theater4daagse zich af in Maastricht. De derde editie in de nieuwe opzet. Na evaluatie van de Theater4daagse in Leeuwarden zijn door de festivalcommissie 2004 een aantal veranderingen aangebracht in de programmering.

- een grotere concentratie in een gebouw, dit werd de toneelacademie Maastricht;
- programmering van een landelijk interessante activiteit om meer groepen een plek op het podium te geven, dit resulteerde in de 60 uur durende theaterestafette;
- uitbreiding van de dag van de kunstvakopleidingen naar twee dagen, waarin de studenten veel actiever zouden werken;
- een andersoortige opening, dat leidde tot een theatrale happening op de bijzondere locatie van de ENCI;
- het uitbrengen van een festivalkrant tijdens het festival.

Daarnaast is vanuit de festivalcommissie gewerkt met personen die op onderdelen de regie voerden. De inhoudelijke verantwoordelijkheid werd gedelegeerd. De personen in kwestie hebben dit op een fantastische manier opgepakt waardoor het festival op onderdelen en als geheel uitermate goed is verlopen.

De programmering van de Theater4daagse 2004 kwam tot stand in samenwerking met andere regionale en landelijke organisaties. Het aantal voorstellingen heeft een enorme groei doorgemaakt met name vanwege de 58 voorstellingen die in de 60 uur durende theaterestafette waren geprogrammeerd.

De programmering van herkenbare en van elkaar verschillende themadagen tijdens het festival is gecontinueerd. De donderdag als beleidsdag, de vrijdag en zaterdag als dagen voor kunstvakopleidingen waren duidelijk herkenbaar. Daarnaast heeft de estafette in hoge mate centraal gestaan.

Het programma van de Theater4daagse bestond dit jaar uit 76 voorstellingen en 14 andere activiteiten. Met uitzondering van de zes genomineerde voorstellingen en de theatrale opening waren de voorstellingen en overige activiteiten geprogrammeerd rondom diverse thema's.

De volgende thema's zijn prominent aan de orde geweest:

- de relatie tussen amateurtheater en de kunstvakopleidingen theater;
- theaterwerkplaatsen;
- locatietheater;
- theaterestafette.

Voor de realisering van de programmering is contact gezocht met lokale, regionale en landelijke organisaties die actief zijn op het gebied van theater.

Versillende organisaties hebben een bijdrage geleverd aan het festival in de vorm van een voorstelling, presentatie, workshop of anderszins.

Theaterwerk NL wil met name de volgende organisaties benoemen:

- CVA Limburg;
- Toneelacademie Maastricht;
- LFA;
- NVA;
- de kunstvakopleidingen theater uit Nederland;
- het Hongaars centrum van de IATA (International Amateur Theatre Association);
- Kumulus.

De samenwerking met betrokken organisaties is goed verlopen en dankzij deze samenwerking is een zeer diverse programmering tot stand gekomen. Een breed publiek dat geïnteresseerd is in amateurtheater heeft interessante ontwikkelingen en kwaliteit en diversiteit van dit werkveld kunnen aanschouwen.

Het festival werd gehouden op drie verschillende locaties:

- Toneelacademie Maastricht;
- Theater Kumulus;
- locatie Noorbeek.

De Toneelacademie was de centrale plek van het festival. Slechts vier voorstellingen werden geprogrammeerd buiten de Toneelacademie. De intimiteit van de Toneelacademie bevorderde de festivalsfeer. Mensen kwamen elkaar regelmatig tegen, aten met elkaar en gingen gemakkelijk met elkaar in gesprek.

De technici, de kantoormedewerkers, docenten en het horecapersoneel waren gastvrij en hebben in korte tijd heel veel werk verricht om het festival te doen slagen. De betrokkenheid, gastvrijheid en ondersteuning waren de basis voor de goede uitvoering van het festival.

Dit jaar is dankzij de theatrale opening, de beleidsmiddag over de theaterwerkplaatsen en de 60 uur durende theaterestafette door de pers weer meer interesse getoond voor het festival dan voorgaande jaren.

Een vakjury bestaande uit Esther Gerritsen, Kirsten Prop en John Leerdam bepaalde aan welke genomineerde voorstelling de Arend Hauer Theaterprijs ter waarde van vijfduizend euro werd uitgereikt.

De regisseursjury bestond uit regisseurs die een kaderopleiding hebben gevolgd en werkzaam zijn in het amateurtheater in Limburg namelijk: Karen Buwalda, Hans Jutten, Marcel Lemair, Jeu Renkens, Carlo le Sage, Jos Salden en Odette de Theije.

Zij bepaalden de keuzes voor de beste acteur en actrice, de beste vormgeving en 'het theatraal beste moment' van het festival.

De festivaldagen werden 's morgens geopend met talkshows onder leiding van Marcel de Groen. Tijdens deze gesprekken werden voorstellingen besproken en interessante ontwikkelingen belicht.

In de Theater4daagse 2004 hebben 530 mensen actief een rol gespeeld in voorstellingen, presentaties, workshops en werksessies. Een vermeerdering ten opzichte van de vorige versie van de Theater4daagse. En het aantal bezoekers aan debatten, gratis toegankelijke presentaties en betaalde voorstellingen bedroeg in 2004 in totaal 2400; een vermeerdering ten opzichte van vorig jaar van ruim bijna 10%.

Tijdens de evaluatie van het festival werden de volgende belangrijke conclusies getrokken:

- de Theater4daagse 2004 is het beste festival tot nu toe;
- de start van een festival is belangrijk. De opening moet dynamisch/sppektakel zijn. De kracht van het amateurtheater moet ervan afstralen;
- er was op de diverse onderdelen duidelijk sprake van regie op inhoud en vorm. Meer dan ooit. Deze regie is heel belangrijk gebleken;
- niet alleen de inhoud is onderwerp van handelen geweest, maar vooral de vorm waarin het festival zich heeft geopenbaard en wat we daarmee wilden;
- een gebouw dat omsluit zoals de Toneelacademie Maastricht is van het aller-grootste belang;

- alle ervaringen die in het verleden zijn opgedaan, de veranderingen die zijn doorgevoerd hebben tot dit succes geleid;
- een bijzonder element als de theaterestafette werkt bindend;
- de dynamische rol van de studenten werkte uitermate goed.
- De Theater4daagse leeft omdat het zijn podiumfunctie voor de profilering van kwaliteit en ontwikkeling van het amateurtheater waarmaakt.

Evaluatie TheaterCircuit 2004

enkele highlights uit het TheaterCircuit 2004

In 2004 is er vergeleken met voorgaande jaren meer op maat gewerkt wat betreft de voorstellingen en randprogrammering van het TheaterCircuit. Er zijn meerdere stappen ondernomen om aan te sluiten op Theaterwerkplaatsen en middenkader activiteiten, welke plaatsvonden in Arnhem, Utrecht en Harderwijk. Tevens is er samengewerkt met lokale amateurtheatergroepen. In het voorjaar is één stuk geselecteerd van kortere duur, namelijk 45 minuten, waardoor er ruimte was om het programma op te vullen met andere elementen. Deze combinatie van twee groepen trok bijvoorbeeld in Utrecht overduidelijk meer publiek (57 bezoekers) en uit reacties van de deelnemende groepen bleek dat de uitwisseling goed was. Ook reacties uit het publiek waren enthousiast.

Ditzelfde 45 minuten stuk van De Koffer stond geprogrammeerd in Theater Romein te Leeuwarden tijdens de workshopdag 'Theaterdans of Danstheater' waarbij DansCircuit en TheaterCircuit voorstellingen geprogrammeerd stonden tussen workshops en lokale voorstellingen. Tevens vonden er discussies en nabesprekingen plaats met workshopdeelnemers, groepen en publiek over de verschillen en overeenkomsten tussen theaterdans en danstheater. Als experiment werden theatermensen in dansworkshops ingedeeld en dansmensen in theaterworkshops gezet. Deze dag was een succes door de inzet van theater- en dansconsulenten en het bereik van diverse doelgroepen. De deelnemers en het publiek bestonden uit studenten van de vakopleidingen, regisseurs, choreografen, docenten en ambitieuze amateurdansers en spelers. Wederom was het bezoekersaantal goed, rond de 52, terwijl het ook nog tijdens de Hemelvaartperiode plaatsvond.

Minder geslaagd was de nieuwe samenwerking met theater de Grott in Breda. Een bruisende plek, waarbij de samenwerking op zich goed verliep, maar waar door het korte bestaan van het theater de publieksaantallen zeer laag waren. Daarvan hebben we geleerd dat het opbouwen van een circuit niet alleen tijd en investering kost van het theater en Theaterwerk NL, de faciliteiten van het theater moeten ook toereikend zijn. Er moet een omgeving zijn met enthousiast theaterpubliek. Tevens blijkt hoe belangrijk de regionale functie is van het betreffende theater.

Waar in het voorjaar de samenwerking mislukte met een nieuw theater, slaagde in het najaar de samenwerking met de Catharinakapel in Harderwijk als nieuw circuittheater wel. De ingrediënten die nodig zijn om een circuit zorgvuldig te lanceren, zijn in Harderwijk aanwezig. Onder andere door de begeleiding van Theaterwerkplaats coördinator Doris Goosen, die een workshop organiseerde bij de eerste circuitvoorstelling en spelers uit de omgeving wierf. Door de dynamiek en de sfeer vond na de voorstelling een boeiend informeel nagesprek plaats en werd de regisseur opvallend veel bevraagd en gefeliciteerd. Ook de pr en inzet van het theater waren goed verzorgd. Een bezoekersaantal van 35 had beter gekund, maar was zeker niet slecht voor de eerste keer. De tweede voorstelling in Harderwijk trok ongeveer net zoveel bezoekers (38) en de groep La Boum was trots dat dit de beste voorstelling was van de serie die ze gespeeld hadden. En dat op het moment dat staatssecretaris Medy van der Laan kwam kijken.

In december vond het tweede circuitweekend in het Pakhuis plaats. Wederom een geslaagd weekend met circuitvoorstellingen, workshops en nabesprekingen.

de theaters

De theaters die in 2004 voorstellingen hebben geprogrammeerd in het kader van het TheaterCircuit:

- ZIMIHC theater, Utrecht
- Theater De Garage, Venlo
- Theater Het Hek van de Dam, Ekehaar
- Theater Het Pakhuis, Hoorn
- Theater Imperium, Leiden
- De Grott, Breda
- Theater Romein, Leeuwarden
- Prinsentheater, Groningen
- Parktheater, Arnhem
- Kunstencentrum Catharinakapel, Harderwijk

de voorstellingen

De voorstellingen die in 2004 zijn geselecteerd en geprogrammeerd:

- Universiteitstheater De Koffer met Gotang
- Kardoes met Wachtpost
- De Geheime Goudvis met The Art of training a Goldfish
- Theatergroep M/V met NoraNoraNora
- Theatergroep Grondverf met Neerslag
- La Boum met Hallo

resultaatgegevens

Geselecteerde groepen	6
Gespeelde voorstellingen	22
Beoordeelde groepen	72
Selecteurs	8
Gemiddeld aantal toeschouwers	33 hetgeen een gemiddelde zaalbezetting betekent van 45 %

Repertoire

Theaterwerk NL voert een aantal taken uit op het gebied van repertoire. De belangstelling voor kwalitatief repertoire dat overeenkomt met de wensen van theatermakers en theatergroepen groeit.

Daarnaast is binnen de opleiding theaterschrijven van de HKU meer en meer aandacht voor het amateurtheater.

Theaterwerk NL realiseert in samenwerking met de NVA de repertoireadvieslijn. Deze dienst heeft een structureel karakter en adviseert theatermakers en theatergroepen bij het maken van keuzes uit het bestaande repertoire.

Daarnaast ontwikkelt Theaterwerk NL projecten die specifieke ontwikkelingen op het gebied van repertoire realiseren.

repertoireadvieslijn

Het repertoireadvies wordt aangeboden via de repertoireadvieslijn. Het is een samenwerkingsproject van de NVA en Theaterwerk NL. Deze landelijke dienst is bedoeld om amateurtheatermakers te adviseren over keuzes voor en de aard van divers repertoire. Deze dienst wordt niet door de provinciale steunfunctie-instellingen geleverd omdat de daartoe noodzakelijke aanwezigheid van een gespecialiseerde dramaturg en repertoirebibliotheek ontbreekt. De lijn is telefonisch bereikbaar op maandag tot en met donderdag van 10.30 tot 12.30 uur. Vragen kunnen ook gesteld worden via e-mail of fax en worden behandeld door de dramaturgen Sabine Oprins of Remko Weijer.

Vragen om **repertoireadvies** gaan meestal vergezeld van specifieke voorwaarden die worden bepaald door de omstandigheden en mogelijkheden van de groep. Dit zijn uiteenlopende voorwaarden aangaande bezetting, genre, duur, aankleding, decor, locatie en technische voorzieningen.

Dramaturgische vragen zijn vragen naar studiemateriaal of over de inhoud van een stuk en de opvoeringstraditie daarvan.

Rechtenvragen gaan meestal over bij wie men de auteursrechten moet regelen, wat de tarieven zijn, wanneer sprake is van een bewerking.

Algemene vragen hebben bijvoorbeeld betrekking op informatie over NVA, Theaterwerk NL, tarieven voor regisseurs, gebruik van muziek bij een voorstelling.

1. regio

Nederland

2. partners

– Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater

3. doel

Het adviseren van theatermakers en theatergroepen bij het maken van hun keuze voor repertoire.

4. resultaat

- In 2004 zijn 680 adviesvragen gesteld. Deze zijn als volgt onder te delen:
- repertoireadvies 542;
- dramaturgisch advies 44;
- auteursrechten 19;
- algemene zaken 75.

Klassieker op maat

Klassieker op maat is een repertoire-initiatief van Theaterwerk NL. Het is een project waarin de schrijver in dialoog met de regisseur een klassieker op maat bewerkt. Uitgangspunt is dat de tekst specifiek op de wensen van de theatergroep wordt toegesneden. Met als belangrijkste inzet dat de kwaliteiten en mogelijkheden van de spelers worden meegenomen in de bewerking.

In 2003 zijn drie groepen en drie schrijvers aan elkaar gekoppeld. Een groep spelers van psychiatrische en ex psychiatrische patiënten die aan Bachanten heeft gewerkt, een ambitieuze groep die zich bezig hield met een bewerking van Lucifer en een groep jongeren die werkte aan Antigone.

1. regio

Nederland

2. partners

- Theatergroep Venster
- Theatergroep Miskend Talent
- Centrum De Lindenbergh
- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht afdeling dramaschrijven

3. doel

Het bevorderen van bewerken van klassiek repertoire door middel van de inschakeling van professioneel opgeleide dramaschrijvers.

4. resultaat

- drie bewerkte theaterteksten en drie voorbeeldvoorstellingen die in 2004 zijn uitgevoerd

de dag van de op maat geschreven theatertekst

De dag op 2 oktober 2004 was bestemd voor dramaschrijvers (studenten en afgestudeerden van de schrijfopleiding van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) en theatermakers (regisseurs, verenigingen, jeugdtheaterscholen, theaterwerkplaatsen). Tijdens de dag proberen de schrijvers en de theatergroepen op basis van hun verlangens en wensen te komen tot een gemeenschappelijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van een tekst die door de aspirant dramaschrijver op het 'lijf' van de theatergroep wordt geschreven.

1. regio

Nederland

2. partners

- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht afdeling dramaschrijven

3. doel

Doel is om dramaschrijvers en theatermakers (professionals en amateurs) met elkaar in contact te laten komen zodat de schrijvers voor de theatergroepen 'op maat' geschreven eenakters/theaterteksten ontwikkelen.

4. resultaat

- in 2004 waren 26 verenigingen en 14 schrijvers aanwezig bij de dag

Internet Dionysia

Het internationale repertoireproject Internet Dionysia is in 2004 verder ontwikkeld. Internet Dionysia is een voorziening die theaterteksten uit andere taalgebieden ontsluit voor vertalers van theaterteksten en voor theatermakers in Nederland.

De website is in 2004 operationeel geworden en er is een start gemaakt met de opbouw van het internationale netwerk dat deel wil nemen aan Internet Dionysia.

1. regio

Nederland

2. partners

- België, Stan Euler
- Duitsland, Norbert Radermacher
- Hongarije, Tibor Szoltensky

3. doel

Ontwikkelen en actueel houden van een internationaal georiënteerde website die theaterteksten uit diverse taalgebieden toegankelijk maakt voor vertalers en theatermakers in Nederland.

4. resultaat

- de website is operationeel
- de opbouw van netwerken is gestart en er is een begin gemaakt met de regelingen omtrent auteursrechten en de vorming van nationale redacties

Informatie en communicatie

De wijze waarop het diverse veld wordt geïnformeerd en de manier waarop met het veld wordt gecommuniceerd is van essentieel belang.

Ter bevordering van de goede uitvoering van artistieke, productionele en bestuurlijke processen in en voor het amateurtheater dienen de betrokkenen over actuele informatie te beschikken.

Ter stimulering van ontwikkelingen is goede communicatie met personen en organisaties die voor en in het amateurtheater werkzaam zijn van essentieel belang.

Daarnaast is ten behoeve van de erkenning van de betekenis van het amateurtheater de profilering van een positief imago een vereiste. De uitvoering van het pr-beleid is daarop gericht.

Theaterwerk NL produceert samen met de NVA en andere organisaties een aantal producten op het gebied van informatie, communicatie en pr.

de theater nv

De theater nv is het landelijk tijdschrift voor makers en bestuurders die betrokken zijn bij het amateurtheater in Nederland. De reacties van lezers zijn positief. Het tijdschrift is in 2004 zijn derde seizoen ingegaan. De theater nv heeft een professionele uitstraling, er is veel aandacht voor de beeld/ tekst verhouding. In 2004 is een lezersonderzoek uitgevoerd. De waardering van het blad is goed. De groei van abonnementen gaat stap voor stap.

1. regio

Nederland

2. partners

- NVA
- Heliomare

3. doel

Profilering van de vitaliteit en de diversiteit van het amateurtheater, aandacht besteden aan nieuwe ontwikkelingen en zichtbaar maken van de werkwijze van theatermakers en bestuurders ter uitwisseling en inspiratie.

4. resultaat

- oplage 2700 exemplaren
- er is sprake van groei in het aantal abonnees
- de theater nv heeft een kwaliteitsuitstraling
- de redactie is op volle sterkte en functioneert goed

www.theaternv.nl

www.theaternv.nl is bedoeld voor iedereen die in het amateurtheater werkzaam is of interesse heeft in het amateurtheater. De website bevat informatie die gericht is op vragen vanuit het werkveld. Deze site is in de loop van 2004 bijgesteld en op onderdelen verbeterd. Het zoekprogramma is gekoppeld aan de landkaart van Nederland. De data zijn voldoende actueel. De site verdient nog meer bezoek. Een stagiaire heeft een onderzoek verricht om dit te verbeteren. Hier worden acties op ondernomen.

1. regio

Nederland

2. partners

– NVA

3. doel

Informeren van de diverse doelgroepen die artistiek, productioneel of bestuurlijk actief zijn in en voor het amateurtheater.

4. resultaat

– 800 hits per maand

www.theaterwerk.nl

Deze website is eveneens kritisch bekeken en op grond van deze evaluatie wordt de website in 2005 aangepast aan de nieuwe huisstijl en wordt de dynamiek van deze website vergroot.

1. regio

Nederland

2. doel

Informeren van en communiceren met het werkveld over de organisatie Theaterwerk NL en zijn activiteiten.

3. resultaat

– 1000 hits per maand

nieuwsbrieven

Theaterwerk NL heeft in 2004 nieuwsbrieven ontwikkeld voor de verschillende specialisaties in het werkveld. De nieuwsbrieven worden inmiddels gemaakt voor vijf doelgroepen; te weten jeugdtheaterscholen, theaterwerkplaatsen, artistieke ontwikkeling, culturele diversiteit en voor provinciaal theaterconsulenten en ondersteuningsinstellingen.

1. regio

Nederland

2. doel

Informeren op specifieke ontwikkelingen en attenderen op belangwekkende actualiteiten.

3. resultaat

– acht nieuwsbrieven

publicaties

In 2004 heeft Theaterwerk NL een boek uitgegeven over de ontwikkeling van theaterwerkplaatsen. Onder de titel *De theaterwerkplaats, het gezamenlijk optreden* is een boek geproduceerd waarin drie voorbeeldprojecten worden beschreven die gericht zijn op de ontwikkeling van productieve samenwerking tussen theaterorganisaties.

Het eerste exemplaar is overhandigd aan staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap mevrouw Medy van der Laan, tijdens de opening van de Theater4daagse 2004 in Maastricht. Dit boek is verspreid onder beleidsmakers en theatermakers verspreid over het land. Het geeft een beeld van de succesvolle manier van samenwerken die dankzij coördinatie van Theaterwerk NL in uiteenlopende regio's is ontstaan.

Internationaal

Op het internationale vlak werkt Theaterwerk NL bilateraal met Vlaanderen in de werkgroep theater Vlaanderen Nederland. Daarnaast is Theaterwerk NL actief in de AITA/IATA, de internationale organisatie voor het amateur theater, en in het bijzonder in het segment midden Europa van deze wereldorganisatie.

werkgroep theater Vlaanderen Nederland

De werkgroep organiseert activiteiten die interessant zijn voor theatermakers uit het Nederlandstalige theater zoals masterclasses en workshops.

1. regio

Nederland en Vlaanderen

2. partners

– Open Doek vzw

3. doel

Bevordering van uitwisseling en stimulering van ontwikkelingen in het Nederlandstalige amateurtheater.

4. resultaat

- masterclass acteren door Guy van Sande
- werkweekend eenakters onder leiding van Katelijne Verbeke en Benno van Leer
- voorbereiding tweede fase internationaal festival

Central European Committee

De CEC kent sinds 2002 een Standing Committee for Artistic Development. De leden zijn Jos van Dijk (NL), Joke Elbers (NL), Klaus Hoffman (Duitsland), Jozef Hollos (Oostenrijk) en Nelko Nelkovski (Macedonië). Dit comité houdt zich bezig met de vraag 'hoe kan de artistieke ontwikkeling van het amateurtheater gestimuleerd worden door internationale uitwisseling?' De Nederlandse leden hebben in 2004 een concept voorgelegd aan de vergadering van de CEC. De reactie was positief en de werkgroep legt de laatste hand aan de definitieve versie.

1. regio

Centraal Europa

2. partners

– Centra voor amateurtheater uit midden Europa

3. doel

Stimulering van de artistieke ontwikkeling van het amateurtheater in Centraal Europa door uitwisseling door middel van programmering van internationale festivals.

4. resultaat

- conceptrichtlijnen voor programmering van festivals
- Theatergroep Het Gezelschap heeft met een seniorenvoorstelling gespeeld op festivals in Amerika en in Hongarije

amateurtheaterfestival Paderborn

Van 5 tot 9 mei vonden in Paderborn in Duitsland de Theatertage Europäischer Kulturen plaats. Tijdens het festival waren er voorstellingen te zien uit o.a. Duitsland, Kroatië, Hongarije en Nederland. Bovendien was er gelegenheid om ervaringen uit te wisselen met de AITA vertegenwoordigers en andere afgevaardigden uit zowel landen van Midden als Noord Europa.

Art4all

In september 2004 is door het PAK en het FAPK een internationaal congres georganiseerd in het Muziekcentrum Vredenburg in Utrecht. Theaterwerk NL was vertegenwoordigd in de programmeringcommissie voor de presentaties en voorstellingen voor de Gala avond tijdens de laatste avond van het congres.

Versterking structuur

Op het gebied van de versterking van de structuur is geïnvesteerd in de ontwikkeling van theaterwerkplaatsen. De projecten werden uitgevoerd in West-Friesland, Amsterdam Zuidoost en Limburg; zij zijn opgenomen in het hoofdstuk Theaterwerkplaatsen.

de ontwikkeling van Circomundo

Theaterwerk NL heeft met Circomundo een samenwerkingsovereenkomst gesloten om het circustheater te ondersteunen. Theaterwerk NL heeft vanaf 1 januari 2005 op projectbasis een projectleider aangesteld om een deel van de beleidsvoornemens van Circomundo, die voortgekomen zijn uit het veldonderzoek, te kunnen verwezenlijken.

de ontwikkeling van Act Two

De ontwikkeling van de voorziening voor dienstverlening is nog volop in ontwikkeling. De kans dat op korte termijn huisvesting gevonden wordt voor de realisering van dit plan groeit.

1. regio

Nederland

2. partners

- NVA
- Heliomare
- Noord-Hollandse theaterinitiatieven zoals NHCA, theatertechnisch depot, decor depot

3. doel

Het realiseren van de voorziening Act Two waarin minder validen en validen kunnen samenwerken om landelijke en provinciale diensten voor het amateurtheater uit te kunnen voeren.

4. resultaat

- een projectbeschrijving van de voorziening Act Two
- intentieverklaringen van partners
- overleg met de gemeente Zaanstad
- overleg met de Woonmij

De organisatie

het bestuur

Het bestuur bestond in 2004 uit de volgende personen:

Yvonne Breuk	bestuurslid
Ludo Costongs	bestuurslid
Katrien van Dijk	bestuurslid
Leo Swinkels	voorzitter
Özkan Gölpinar	bestuurslid
Ramazan Tunç	penningmeester
Dorien Versloot	secretaris

Het bestuur heeft in 2004 vijf keer vergaderd. De volgende onderwerpen zijn uitgebreid aan de orde geweest in de bestuursvergaderingen:

- personeelsbeleid;
- samenwerking met andere landelijke organisaties;
- financiën;
- theaterwerkplaatsen;
- culturele diversiteit;
- kinder- en jongerentheater;
- artistieke ontwikkeling;
- informatie en repertoire;
- pr en communicatie;
- huisvesting;
- Theater4daagse, het landelijk festival;
- TheaterCircuit;
- jaarverslag 2003;
- werkplan 2005.

De samenstelling van het bestuur heeft in 2004 een verandering ondergaan. Celil Toksöz heeft afscheid genomen van Theaterwerk NL; zijn opvolger is Özkan Gölpinar. Het bestuur heeft tijdens zijn vergaderingen de medewerkers van Theaterwerk NL voor bespreking van specifieke onderwerpen uitgenodigd. Op onderdelen is door afzonderlijke bestuursleden ondersteuning geleverd aan de directeur. Daarnaast zijn bestuursleden van Theaterwerk NL aanwezig geweest bij activiteiten.

de medewerkers

De formatie van Theaterwerk NL is in 2004 niet gewijzigd. Conform de uitgangspunten zijn voor een capaciteit van 7 fte mensen in dienst van Theaterwerk NL.

Eind 2004 zijn de volgende medewerkers in vaste dienst bij Theaterwerk NL:

vanuit kantoor in het land

Gerja Meima	30 uur kinder- en jongerentheater/ regio noordoost
Nicole Stellingwerf	30 uur theaterwerkplaatsen/ regio noordwest
Robbert Baars	34 uur artistieke ontwikkeling/ regio zuidoost
Hasan Çakmak	30 uur culturele diversiteit

vanuit kantoor in Amsterdam

Ingrid Docter	28 uur informatie en repertoire
Ingrid Smit	30 uur pr en communicatie
Jeroen van Krimpen	36 uur bureaucoördinatie
Jos van Dijk	38 uur directie

Theaterwerk NL heeft een regeling getroffen met de NVA waardoor de repertoiradvisering op prestatiebasis in 2004 werd uitgevoerd door de dramaturg Sabine Oprins van de NVA.

projectmedewerkers Theaterwerkplaatsen

Henk Dassen	Het Huis van Puck
Gerrit Stallinga	Het Huis van Puck
Willem Wassenaar	Theaterwerkplaats Friesland Frats
Paul van der Drift	Utrecht
Jolanda Kamphuis	Utrecht

Rozemarijn Schouwenaar is op projectbasis werkzaam als projectleider voor het TheaterCircuit. Voor het project Internet Dionysia is Gerard Kooistra werkzaam op projectbasis. Annemiek Paulides verricht op projectbasis taken ten behoeve van artistieke ontwikkeling, Netty Droog ondersteunt Gerja Meima ten behoeve van de uitvoering van de stimuleringsregeling voor de jeugdtheaterscholen.

overige projectmedewerkers

Phyllis Buyserd, Joke Elbers en Anna van der Plas.

stagiaires

Maaïke Odolphi, studente aan de Hogeschool INHolland, opleiding Vrijtijdsmanagement, heeft stage gelopen van januari tot en met begin juli. Haar stage betrof het onderzoek naar het functioneren van de website www.theaternv.nl en van de website www.theaterwerk.nl. Het onderzoek richtte zich op het gebruik en op de tevredenheid van de gebruikers. Op grond van het onderzoek heeft Maaïke aanbevelingen geformuleerd voor beide sites die voor een deel worden meegenomen in de bijstelling of vernieuwing van de websites.

Arttu Sesselaar, student aan de Hogeschool van Amsterdam, opleiding Media en Informatie Management, heeft de beoordeling van het tijdschrift de theater nv en de mogelijkheden om dit blad beter in de markt te zetten onderzocht. De enquête gericht op de beoordeling van de lezers leverde een positief resultaat op. Het marktonderzoek leverde te weinig houvast op om concrete acties te ondernemen.

Noortje Fischer, studente aan de Universiteit van Maastricht, heeft in het kader van de 60 uur durende theaterestafette een onderzoek uitgevoerd naar de communicatie tussen werkveld en ondersteuningsinstellingen. Dit onderzoek heeft een aantal concrete resultaten opgeleverd waar Theaterwerk NL in de opbouw en het onderhoud van zijn netwerken zijn voordeel mee doet.

Colofon

TEKST

medewerkers

REDACTIE

Jos van Dijk

Ingrid Smit

VORMGEVING

studio van den berg, Arnhem

DTP

Deirdre Roovers

REPRODUCTIE

PMS Print

DIT IS EEN UITGAVE VAN

Theaterwerk NL

's-Gravenhekje 1a

1011 TG Amsterdam

t 020 344 61 20

f 020 344 61 21

mail@theaterwerk.nl

www.theaterwerk.nl

www.theaternv.nl